

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Duplici conclusione vera sententia statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

44. **E**X dictis inferes primò, quòd in Eucharistia species consecrata, continentes corpus & sanguinem Christi, sunt sacramentum tantum: corpus autem & sanguis Christi sub illis, sunt res sacramenti & sacramentum simul: gratia verò sanctificans, res sacramenti tantum. Ratio est, quia species consecrata significant tantum, & non significantur: corpus & sanguis Christi significantur ipsis speciebus, & significant gratiam; ita tamen quòd non tantum significantur, ut volunt hæretici, sed etiam verè & realiter sub illis contineantur: gratia verò sanctificans, per modum alimenti spiritualis, tantum significatur, nec significat aliquid quòd sit effectus proprius sacramenti Eucharistiae, licet significet gloriam, cujus est semen, quæ est significatum commune omnibus sacramentis.
45. Inferes secundo, Sacramentum Eucharistiae physice sumptum, nihil aliud esse, quam species panis & vini, consecrata sub præscripta verborum forma, ut realiter continent Christum, ad causandam gratiam cibantem animam. Metaphysicè verò consideratum, esse sacramentum novæ legis, significans Christum, ut realiter contentum sub ipsis speciebus, & gratiam cibantem animam.

ARTICULUS II.

Verum Sacramentum Eucharistia, sit unum specie infima, & unde unus ejus specifica desumatur?

46. **E**Xtra dubium & controversiam est, Eucharistiae sacramentum esse aliquo modo unum, tum quia in omnibus speciebus consecratis continetur Christus, qui est unus: tum etiam, quia Eucharistia est sacramentum, Ecclesiasticæ unitatis, quæ per illud significatur, & quodammodo efficitur, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 10. *Unus panis & unum corpus multi sumus omnes qui de uno pane & de uno calice participamus.* Verum difficultas est & controversia inter Theologos, de modo hujus unitatis, an scilicet illa sit specifica, vel duntaxat generica? Quidam enim, ut Major, & Gabriel, apud Vazquem hic disputatione 39. sectione 3. existimant, Eucharistiam esse unum sacramentum in genere solum, & plura specie distincta. Alii verò Theologi communiter docent, illam esse unum sacramentum unitate specifica & atomata. Verum adhuc difficultas est, unde sit hæc unitas desumenda: Aureolus enim illam sumit ex unitate rei contentæ, qui est Christus: Alensis, & Divus Bonaventura, ex unitate institutionis; Sanctus verò Thomas, ejusque Discipuli, & alii Theologi communiter, ex unitate finis ad quem ex Christi institutione ordinatur, nimirum refectionis spiritualis.

§. I.

Duplici conclusione vera sententia statuitur,

47. **D**ico primò, Eucharistiam esse unum specie infima sacramentum, & non plura specie diversa.

Probatur conclusio ratione quam insinuat S.

A Thomas in 4. sent. dist. 8. quest. 1. art. 1. in primo ex argumentis sed contra, quæ propositæ sunt resolutionem quaestione 2. his verbis: *In quibus duo, tunc sacramenta novæ legis non essent tantum septem: Sed hoc est contra communem sententiam, ut constat ex Lateranensi cap. Firmiter, de summa Trinitate, ex Flaminio in instructione Armenorum, & ex Tridentino sess. 7. ubi asseritur esse septem sacramenta novæ legis, & non plura: Ergo Eucharistia est unum specie infima sacramentum, & non plura specie diversa.*

Nec valet si dicas, quòd sunt tantum septem sacramenta novæ legis, five genericè, five specificè; ita quòd quædam sunt specificè unum, ut Baptismus & Confirmatio, alia genericè tantum, ut sacramentum Ordinis, vel etiam Eucharistia. Nam contra est, quia sacramentum Ordinis etiam specificè est unum, quia tota species & essentia sacramenti Ordinis, desumitur ex ordine tantum specificè, scilicet ex ordine ad sacrificium, quia sacerdotium & sacrificium correlativè habent, ut constat ex Tridentino sess. 23. cap. 1. licet ista species Ordinis, plures gradus habeat, unum perfectum (scilicet Sacerdotium) alios deinceps, & ministrantes illi, ut Diaconatum, Subdiaconatum &c. Sicut in eadem specie hominidum tur plures gradus, nimirum rationalis, qui est humanus, & vegetativus, ac sensitivus, qui sunt inferiores, & rationali ministrantes. Unde dicuntur Ordines, solum sunt species quædam incomplete & inadæquate, quæ materialiter se habent ad constituendam speciem adæquatam & totalem sacramenti Ordinis. De quo fusius in Tractatu de Ordine.

Potest etiam suaderi conclusio ex Catechismo Pii V. parte 2. cap. 4. ubi dicitur: *Non plura, sed unum tantum Eucharistia sacramentum Ecclesiæ auctoritate definitum est.* Atqui si Eucharistia sacramentum non esset unum specificè, sed solum genericè, possemus simpliciter dicere, quòd non sit unum sacramentum tantum, sed plura: sicut ut simpliciter dicimus, quòd sunt plura animalia, & non unum, licet sint genericè unum. Ergo sacramentum Eucharistia, est unum specificè & atomatum genericè.

Eandem unitatem probat Suarez hic disp. 39. sect. 3. hoc discursu: Hoc sacramentum significat passionem Christi, & ipsum Christum in eo contentum; item significat unionem fidelium, & futuram gloriam: Sed nihil horum complete significatur per unam speciem, siquidem passio Christi significatur per separatam consecrationem sanguinis, & ex utraque specie unum integrum figuratur Christi completur, qui constat carne & sanguine. Item gratia perfecti convivii, non nisi in cibo & potu exprimitur. Denique fidelium unitas in uno corpore, & plena satietate gloriæ, non nisi per utramque speciem exprimitur: Ergo sacramentum Eucharistia duplici specie constat, indeque est unum specie sacramentum, & non plura, quamvis species panis & vini, ut constituentes corpus & sanguinem Christi, ad ejus constitutionem concurrant.

Verum plura quæ in hac ratione assumuntur, efficaciter non probant intentum; siquidem unitas passionis Christi multa possunt esse figura & sacramenta. Item partim quæ integrant corpus Christi, etiam possunt dari diversâ figura completa, ad invicem non adæquata, inter se specie completa distincta, quamvis significatum

essentiativè quid incompletum. Demum ex A unitate fidelium & gloriæ futuræ, probatur aliqualls unitas sacramenti Eucharistiæ, non tamen unitas simpliciter & secundum speciem atomam, de qua solum agimus in præfati. Unde ut illa efficitur probetur, recurrendum est ad rationem D. Thomæ hic art. 2. de sumptis ex unitate finis, ad quem ex Christi institutione hoc sacramentum ordinatur, *Sacramentum enim Eucharistiæ* (inquit S. Doctor) *ordinatur ad spiritualem refectiorem, quæ corporali conformatur: Ad corporalem autem refectiorem duo requiruntur, scilicet cibus, qui est alimentum siccum, & potus qui est alimentum humidum; & idem etiam ad integritatem huius sacramenti duo concurrunt, scilicet spiritualis cibus, & spiritualis potus, secundum illud Ioan. 6. Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus: Ergo hoc sacramentum multa quidem materialiter, sed unum formaliter & perfectivè.* Hæc ratio magis patebit ex dicendis conclusionibus sequenti, potestque confirmari & illustrari, exemplo sacramenti Extremæ Unctionis: nam sicut in Extrema Unctione sunt plures unctiones partiales, & plures formæ partiales, & tamen est unum sacramentum, quia omnia illa ordinantur ad unum finem, & ad unum effectum, scilicet ad tollendum omnes reliquias peccatorum, quæ ex sensibus oriuntur, & animam deprimunt: ita sacramentum Eucharistiæ, licet constet duobus speciebus, & formis partialibus, censetur tamen esse unum specie sacramentum, quia hæc ordinantur ad unum finem, videlicet ad unam refectiorem spirituales. Unde

Dico secundò: Unitas specifica sacramenti Eucharistiæ non desinitur ex unitate rei contentæ, scilicet corporis Christi; neque ex unitate institutionis ejus; sed ex unitate finis ad quem ex Christi institutione ordinatur.

Prima pars probatur: nam licet Christus sit res significata & contenta in hoc sacramento, tamen diverso modo continetur & significatur per speciem panis, & per speciem vini, & per diversas formas consecratur: unde restat semper difficultas, quare iste diversus modus significandi & continendi, non sufficiat ad distinguendum specie sacramentum Eucharistiæ, licet res significata materialiter & entitativè sit eadem: Ergo recurrendum ad illud principium unde sumatur unitas specifica sacramenti Eucharistiæ.

Confirmatur: Unitas rei contentæ in sacramento Eucharistiæ, si aliquid probaret, non solum unitatem specificam, sed etiam individualement probaret in omnibus sacramentis Eucharistiæ, quæ sunt in toto mundo, quia omnia idem nomen corpus Christi continent: At Eucharistiæ sacramentum, licet gaudeat unitate specificâ, non tamen numericâ, sed est diversum numero in diversis Ecclesiis, & altaribus; ut ostendimus articulo sequenti: Ergo ex unitate rei contentæ in Eucharistiâ, scilicet corporis Christi, unitas ejus specifica probari non debet.

Secunda verò pars, quæ asserit, unitatem specificam huius sacramenti, non sumi ex unitate institutionis ejus, evidens est: tum quia institutio Christi se habet per modum causæ efficientis, quæ non specificat, sed solum causa formalis: tum etiam, quia non repugnat quòd Christus unâ institutione, duo sacramenta specie distincta sub unico genere designavit.

Tertia denique pars, quæ affirmat unitatem specificam Eucharistiæ, sumendam esse ex unitate

Im. 17.

re finis ad quem ex Christi institutione ordinatur, patet, tum ex impugnatione aliarum sententiarum: tum etiam quia Eucharistia essentialiter est signum: signum autem, ut specificationem, ita unitatem specificam sumit à termino significato, quia in Eucharistia est perfecta animi sanctitas, per modum spiritualis refectiorem: unde sicut cibus & potus integrant unum convivium materiale, per ordinem ad unam refectiorem corporis: ita corpus & sanguis Christi, sub speciebus panis & vini, unam comestionem sacramentalem, per ordinem ad unam refectiorem animæ. Nam sicut homo ad perfectam refectiorem corporalem eget cibo utroboretur, & potu ut animio calore refrigeretur: ita animus ad plenam refectiorem spirituales, eget Christi corpore, ut in vita gratiæ roboretur, & Christi sanguine, ut à noxiis concupiscentiæ calore refrigeretur: unde gratia habitualis, cum ordine ad auxilia roborantia & conservantia in vita spirituali, respondet sacramento corporis existentis sub speciebus panis; eadem verò gratia cum ordine ad auxilia extinguentia vel mitigantia concupiscentiam, respondet sacramento sanguinis existentis sub speciebus vini, ideòque Zachariæ 9. *vinum germinans virgines* appellatur.

Dices: Ergo laici sumentes tantum corpus, defraudantur gratiâ respondente sanguini.

Respondeo negando sequelam, quia licet non recipiant illam ex vi formalis & directæ significationis sacramenti, recipiunt tamen ex vi materialis & indirectæ; quia sicut concomitanter cum corpore accipiunt sanguinem; ita cum eo, indirectè & ex consequenti, recipiunt gratiam sacramentalem illi respondentem.

Instabis: Ergo saltem in triduo, si quis sumpsisset corpus, fuisset defraudatus gratiâ respondente sanguini. Respondeo, transeat totum, nullum enim videtur absurdum vel inconveniens id concedere.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primò: Ecclesia in oratione Missæ ait: *Purificent nos Domine quasumus sacramenta qua sumpsimus: Ergo Eucharistia non est unum specie sacramentum, sed plura.* Unde Concilia & SS. Patres sæpe loquuntur de Eucharistia in plurali, vocando sacramenta.

Respondeo cum sancto Thoma hic art. 2. ad 1. quòd in eadem collecta, & pluraliter dicitur, primò: *Purificent nos sacramenta qua sumpsimus; & postea singulariter subditur: Hoc tamen sacramentum non sit nobis reatus ad penam &c.* ad ostendendum, quòd hoc sacramentum quodammodo est multa (scilicet secundum partialem & materialem distinctionem signorum, simpliciter autem unum. Eodem modo intelligi debent Concilia & S. Patres, dum loquuntur de Eucharistia in plurali numero, scilicet de distinctione materiali & partiali signorum.

Obijciens secundò: Tam species panis absque speciebus vini, quàm species vini absque speciebus panis, sunt integrum sacramentum; alioquin communicans in una tantum specie, non sumeret integrum sacramentum, nec in pixide asserviretur totum: Ergo Eucharistia non est unum sacramentum, sed plura.

Dd

Respon-